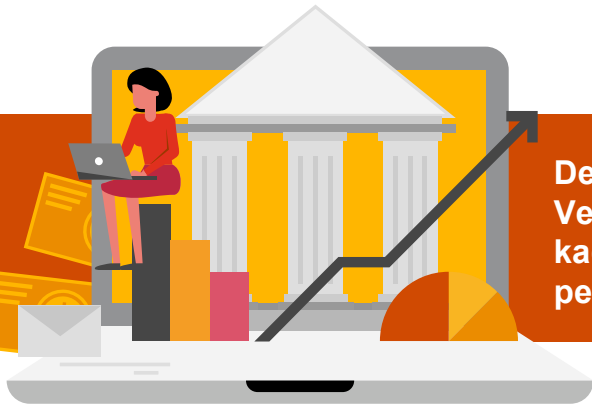

De rol van het Verantwoordingsorgaan bij de transitie:

Wat zijn de bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan bij de overgang naar het nieuwe stelsel?¹

De bevoegdheden van het Verantwoordingsorgaan (het 'VO') worden in het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel verstevigd. Het VO heeft een:

Adviesrecht bij invaren

In de arbeidsvoorwaardelijke fase wordt de nieuwe pensioenovereenkomst overeengekomen en worden afspraken gemaakt over invaren. Als voor invaren wordt gekozen, verzoekt de werkgever het fonds om tot collectieve waardeoverdracht over te gaan.

Om invaren mogelijk te maken is het individueel bezwaarrecht in het overgangsregime komen te vervallen. Dit betekent dat deelnemer bij het fonds geen bezwaar kan maken tegen een invaarbesluit.

Om de belangen van de deelnemer bij de besluitvorming omtrent invaren toch voldoende te beschermen, is onder meer aan het VO een adviesrecht toegekend op het voorgenomen besluit van het pensioenfonds tot toe- of afwijzing van het verzoek van de werkgever.² Elk bestuursbesluit rondom invaren en de beleidsmatige keuzes in dat kader, is adviesplichtig. Dit geldt dus ook voor het verzoek van de werkgever een deel van het pensioenfondsvermogen aan te wenden voor de vulling van de solidariteitsreserve of de compensatie.³

Het pensioenfondsbestuur legt alle (voorgenomen) besluiten inzake de transitie naar een nieuw stelsel in één keer voor aan het VO, zodat deze in samenhang gezien kunnen worden.⁴ In de adviesaanvraag licht het pensioenfonds toe welke belangenafweging aan de collectieve waardeoverdracht ten grondslag ligt. Tevens wordt een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor stakeholders zal hebben.⁵ De overgelegde stukken moeten voldoende inzicht bieden in het besluitvormingsproces, de cijfermatige effecten van collectief invaren en een motivering bevatten waarom eventuele effecten van collectief invaren evenwichtig worden geacht. Om het VO in staat te stellen goed te adviseren op basis van volledige informatie, is voorgesteld om in een AmvB een nadere informatiebepaling omtrent de transitie op te nemen.⁶

1 - Deze bijdrage is een bewerking van een eerder verschenen artikel van mr. B.M.M. (Bianca) van der Goes CPL in Pensioen&Praktijk, editie april 2021, met als titel 'De rol van het Verantwoordingsorgaan onder het pensioenakkoord (deel 2)'

2 - Art. 150m lid 3 Pw (nieuw) en MvT Wet toekomst pensioenen, p. 84

3 - MvT Wet toekomst pensioenen, p. 190-192, art. 150n Pw (nieuw)

4 - Kamerstukken II, 96 286, bijlage Beantwoording feitelijke vragen pensioenakkoord, p. 54

5 - MvT Wet toekomst pensioenen, p. 85

6 - MvT Wet toekomst pensioenen, p. 100

De rol van het Verantwoordingsorgaan bij de transitie:

Wat zijn de bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan bij de overgang naar het nieuwe stelsel?

Bij een negatief advies van het VO, zal het pensioenfonds de werkgever moeten vragen het voornemen tot een collectieve waardeoverdracht te heroverwegen met inachtneming van het negatieve advies. Ook als slechts één geleding binnen het VO (deelnemers, gepensioneerden, maar mogelijk ook werkgever of gewezen deelnemers) negatief staat tegenover het voorgenomen besluit, zal het pensioenfonds aan de werkgever moeten vragen het verzoek tot invaren te heroverwegen. Als de heroverweging niet tot intrekking van het verzoek leidt en het fondsbestuur de collectieve waardeoverdracht ondanks dit negatieve advies doorzet, kan het VO hiertegen beroep instellen bij de Ondernemingskamer.⁷ Het tijdig meenemen van het VO bij de besluitvorming is dus in ieder geval noodzakelijk.

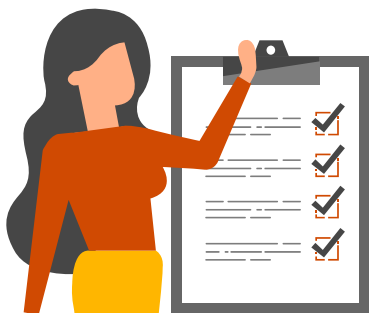
Een pensioenfonds legt het voornemen tot invaren voor ter toetsing bij DNB. DNB zal hierbij onder meer het besluitvormingsproces van het pensioenfonds toetsen. Onderdeel hiervan is de wijze waarop het VO is betrokken en hoe met hun advies is omgegaan. Een pensioenfonds zal dan ook aan DNB de aan het VO toegezonden informatie en motivering moeten verstrekken en het advies van het VO over het voorgenomen besluit tot invaren.⁸

Adviesrecht bij de nieuwe uitvoeringsovereenkomst

In de arbeidsvoorwaardelijke fase wordt de nieuwe pensioenovereenkomst overeengekomen en worden afspraken gemaakt over compensatie en invaren. Aan het pensioenfonds wordt vervolgens de opdracht gegeven om deze nieuwe pensioenovereenkomst uit te voeren.⁹

Indien het pensioenfonds deze opdracht aanvaard, zal een nieuwe of aangepaste uitvoeringsovereenkomst of uitvoeringsreglement tot stand komen. In de uitvoeringsovereenkomst worden de afspraken opgenomen met betrekking tot de toekenning en financiering van de compensatie aan deelnemers door het toekennen van extra pensioenaanspraken.¹⁰ In de uitvoeringsovereenkomst worden ook de uitgangspunten, regels en procedures met betrekking tot de solidariteitsreserve vastgelegd.¹¹

Het VO heeft een adviesrecht indien een nieuwe of gewijzigde uitvoeringsovereenkomst wordt overeengekomen.

Adviesrecht bij het overbruggingsplan

Het VO krijgt een (jaarlijks terugkerend) adviesrecht ten aanzien van het overbruggingsplan. In het wetsvoorstel is expliciet opgenomen dat het VO gebruik kan maken van het beroepsrecht als het VO in dat kader niet om advies wordt gevraagd, het advies van het VO niet wordt opgevolgd of als het advies vanwege later bekend geworden feiten en omstandigheden zou moeten worden herzien.¹²

7 - Art. 150m lid 4 Pw (nieuw)

8 - MvT Wet toekomst pensioenen, p. 101 en 102

9 - Art. 102a lid 1 Pw

10 - Art. 150k Pw (nieuw)

11 - Art. 25 lid 1 onderdeel f sub 1o-6o Pw (nieuw)

12 - Art. 150o lid 11 Pw (nieuw)

De rol van het Verantwoordingsorgaan bij de transitie:

Wat zijn de bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan bij de overgang naar het nieuwe stelsel?

Overlegrecht resultaten risicopreferentieonderzoek

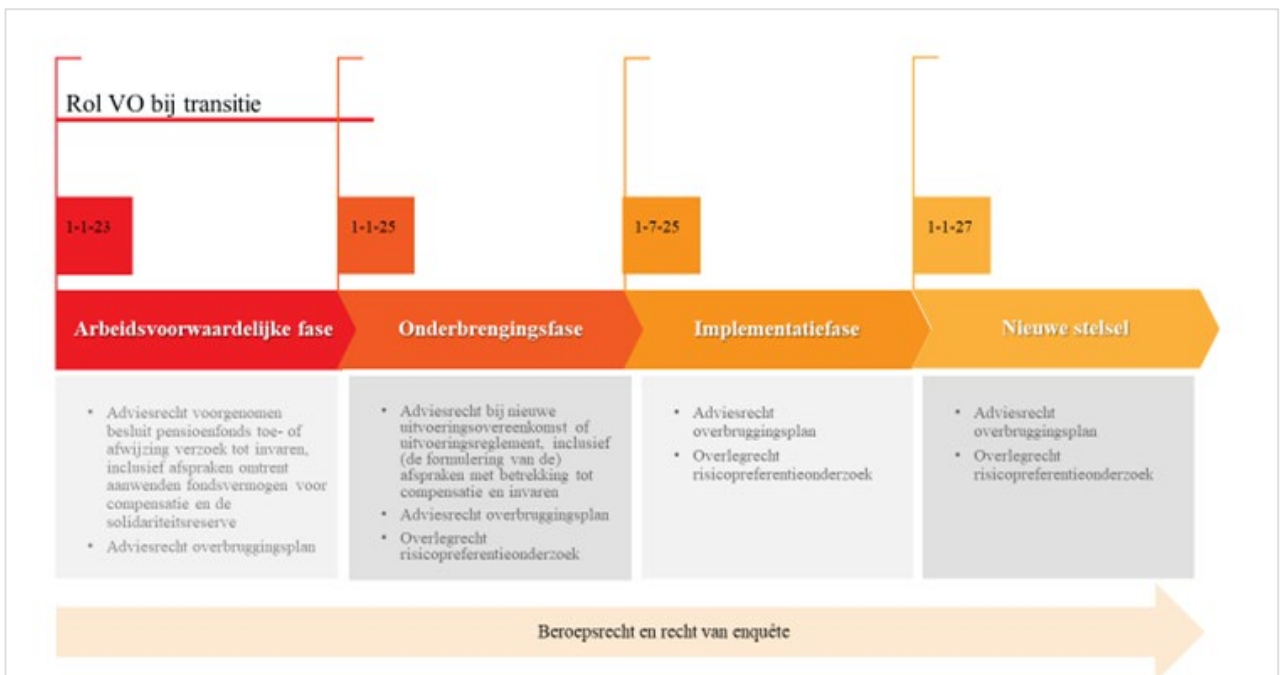
Pensioenfondsen dienen op grond van het wetsvoorstel voortaan ten minste eenmaal in vijf jaar, een risicopreferentieonderzoek te doen onder hun (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. De risicopreferentie van een groep geeft het risico weer dat deze groep kan en wil lopen. Het pensioenfonds beoordeelt de resultaten van het risicopreferentieonderzoek in overleg met de fondsorganen, waaronder dus het VO.¹³

Beroepsrecht en recht van enquête

Gedurende de transitie heeft het VO de mogelijkheid beroep in te stellen bij de OK indien het pensioenfondsbestuur afwijkt van een negatief advies, het VO niet om advies vraagt of het advies wel is gevolgd maar er later aan het VO feiten of omstandigheden bekend zijn geworden die tot een ander advies hadden geleid. Het VO heeft daarnaast in de transitiefase ook een enquêterecht (at kan worden ingezet indien het VO meent dat het pensioenfondsbestuur tijdens de transitie de regels omtrent medezeggenschap niet in acht neemt. Met het enquêterecht kan het VO onderzoek laten doen naar het beleid, de gang van zaken en de besluitvorming binnen het pensioenfonds en het besluit laten schorsing of vernietigen. Het VO kan zelfs een verzoek tot schorsing van een of meer leden van het pensioenfondsbestuur indienen.

Schematisch ziet het voorgaande er zo uit:

13 - Art. 52b lid 2 Pw (nieuw)

De rol van het Verantwoordingsorgaan bij de transitie:

Wat zijn de bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan bij de overgang naar het nieuwe stelsel?

Geen of vervallen adviesrechten

Een aantal adviesrechten van het VO vervallen in het nieuwe pensioenstelsel. Met de nieuwe premiesystematiek waarbij sprake is van een leeftijdsonafhankelijke premie, verdwijnt het adviesrecht van het VO ten aanzien van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.¹⁴

Het VO had al geen adviesrecht bij het doorvoeren van kortingsmaatregelen. In het wetsvoorstel is dat niet anders.¹⁵ Ook bij het doorvoeren van kortingen in de transitiefase heeft het VO derhalve geen adviesrecht. Het bestuur legt echter wel verantwoording af aan het VO over het beleid en de wijze waarop dat is uitgevoerd. Het VO kan derhalve achteraf een oordeel vellen over het handelen van het bestuur in het kader van eventueel doorgevoerde verlagingen en de evenwichtige belangenafweging in dat kader.

Een pensioenfonds moet nog steeds een premieachterstand ter grootte van 5 % van de jaarpremie aan het VO melden, maar de eis dat er tegelijkertijd een tekort is ten aanzien van het MVEV komt ook te vervallen. Immers, in het nieuwe systeem zullen er alleen nog premieovereenkomsten zijn waarbij het MVEV geen rol meer speelt.

¹⁴ - MvT Wet toekomst pensioenen, p. 174 en 175

¹⁵ - MvT Wet toekomst pensioenen, p. 45

pwc.com

